

Zaaknummer : 01089557
Ons Kenmerk : ODH1087236
Datum : 23-9-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 5 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het aanleggen van een warmtetransportleiding 'traject Rijswijk – Leiden Lof F', gelegen in de Oostvlietpolder en is aangevraagd door WarmtelinQ Transport Services B.V. De ontheffing heeft betrekking op het project 'WarmtelinQ Rijswijk – Leiden'. De aanvraag betreft het opzettelijk doden, vangen en het opzettelijk verstoren van de platte schijfhoren, het opzettelijk rapen en vernielen van eieren en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, alsmede het onder zich hebben en vervoeren van de platte schijfhoren. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk doden en vangen van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk rapen en vernielen van eieren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor onder zich hebben of vervoeren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 juni 2024 tot en met 31 december 2027.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan WarmtelinQ Transport Services B.V.;
- II. voor het vangen van de platte schijfhoren de volgende vangmiddelen aan te wijzen als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de Wet natuurbescherming: fijnmazig schepnet;
- III. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- IV. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 31 mei 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

1. Ligging plangebied
2. Werkzaamheden in leefgebied platte schijfhoren

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan platte schijfhoren' van 4 december 2023 en de aanvullende gegevens van 31 mei 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan platte schijfhoren' van 4 december 2023 en de aanvullende gegevens van 31 mei 2024.
- 5 Indien een of meerdere in voorschrift 4 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 6 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 5 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

- 7 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de platte schijfhoren.

Specifieke voorschriften

- 8 Voorafgaand aan de werkzaamheden worden aanwezige platte schijfhorens en eieren afgevangen en verplaatst. De watervegetatie wordt hiervoor verplaatst watergangen in de omgeving of naar delen van de watergangen die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen. Aan het afvangen zijn de volgende voorwaarden verbonden:
- Het afvangen en verplaatsen dient door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige (voorschrift 4) te worden uitgevoerd.
 - Het afvangen mag uitsluitend in de periode van 15 juni tot en met 31 oktober worden uitgevoerd. Dit is de gunstigste periode voor het afvangen van de platte schijfhoren en sluit tevens aan op de periode tussen de voortplanting en de winterrust van vissen en amfibieën.
 - Het afvangen vindt plaats onder gunstige watercondities (temperatuur niet rond vriespunt) en zodra de vegetatie zich voldoende ontwikkeld heeft. Dit wordt tevens geborgd door te werken in de periode 15 juni tot en met 31 oktober;
 - Van de locaties van de overzetting en de datums van de overzetting dient verslag te worden gedaan in het logboek van het ecologisch werkprotocol.
 - De watervegetatie dient direct vanuit het water in een waterdichte bak, emmer of plastic zak gedaan dient te worden en zo snel mogelijk en in ieder geval op dezelfde dag verplaatst te worden naar het alternatieve leefgebied van de platte schijfhoren;
 - Bij het overzetten van de vegetatie dient de waterbodem van de ontvangende watergang zo min mogelijk te worden beroerd.
- 9 Uiterlijk één week voordat wordt afgevangen, dient aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid te worden gemeld (voorschrift1), wanneer het afvangen zal plaatsvinden.
- 10 Wanneer er een watergang gekruist wordt, dan dient er een overkluizing geplaatst te worden. Tenzij dit om technische redenen niet mogelijk is. In dat laatste het geval is mag er gebruik gemaakt worden van een dam-duiker constructie.
- 11 De sloten dienen na afronding van de werkzaamheden weer zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld te worden. Dit gebeurt door de grond uit de watergang te verwijderen en/of de dam-duikerconstructies te verwijderen en de sloottaluds te herstellen.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 12 Er dient gewerkt te worden volgens de meest actuele versie van het 'Desinfectie protocol veldwerk'² van Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON) om het risico in te perken op het overbrengen van amfibie ziektes, waaronder chytridiomycose en het ranavirus. Dit houdt in dat al het materiaal, zoals handschoenen, laarzen en emmers, voor- en achteraf ontsmet moeten worden.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

² [Desinfectie protocol veldwerk](#)

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 5 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het aanleggen van een warmtetransportleiding 'traject Rijswijk – Leiden Lof F', gelegen in de Oostvlietpolder en is aangevraagd door WarmtelinQ Transport Services B.V. De ontheffing heeft betrekking op het project 'WarmtelinQ Rijswijk – Leiden'. De aanvraag betreft het opzettelijk doden, vangen en het opzettelijk verstoren van de platte schijfhoren, het opzettelijk rapen en vernielen van eieren en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, alsmede het onder zich hebben en vervoeren van de platte schijfhoren. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden en vangen van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, derde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk rapen en vernielen van eieren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor onder zich hebben of vervoeren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*).

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 1 juni 2024 tot en met 31 december 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, gegevens toegevoegd:

- Activiteitenplan platte schijfhoren, Aanleg warmtetransportleidingen Oostvlietpolder WarmtelinQ Rijswijk-Leiden Lot F, Antea Group, projectnummer: 0470288.100, 4 december 2023 (ODH901708);
- Nader ecologisch onderzoek, Platte schijfhoren ter plaatse van tracé WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, Antea Group, projectnummer 475588.100, 4 juli 2023 (ODH901710);
- Nader ecologisch onderzoek Rugstreepad ter plaatse van tracé WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, Antea Group, projectnummer 0466020.100 9 juni 2023 (ODH901712);
- Aanvullend ecologisch onderzoek, WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F – jaarrond beschermde nesten en holten bosschages, Antea Group, projectnummer 0475588.100, 4 juli 2023 (ODH901711);
- Nader ecologisch onderzoek, Potentiële vliegroute vleermuizen, tracé WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, Antea Group, projectnummer 475588.100, 5 oktober 2023 (ODH901709).

Op 8 december 2023 hebben de volgende documenten ontvangen:

- *Brief*, Aangepaste termijnstelling ontwerpbesluiten Cluster 2 project WarmtelinQ Rijswijk-Leiden en aanlandlocatie, Provincie Zuid-Holland, kenmerk: DOS-2019-0003044 PZH-2023-845343507, 7 december 2023 (ODH904132).
- Natuurtoets Wet natuurbescherming, WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F Toetsing Wet natuurbescherming en NNN, tracédeel Leiden en Oegstgeest, Antea Group, projectnummer 475588, 3 maart 2023 (ODH904220).

Op 19 maart 2024 hebben wij het volgende document ontvangen:

- Bijlage 1 Spoorboekje cluster 2 WarmtelinQ Rijswijk – Leiden, 5 december 2023 (ODH943984).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 27 mei 2024 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 31 mei 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

E-mail, RE: Aanvullende informatie WarmtelinQ, WarmtelinQ Transport Services B.V. (ODH1076702).

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Gecoördineerde voorbereiding

Op deze aanvraag is de coördinatieprocedure zoals bedoeld in Afdeling 3:5 de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dat betekent dat de provincie Zuid-Holland zorgt voor de kennisgeving en terinzagelegging van de (ontwerp)besluiten en voor de coördinatie van de zienswijzen.

Beroepsprocedure

Het inpassingsplan en de beschikkingen in de diverse clusters worden (gecoördineerd) voorbereid met toepassing van Afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht. Dat betekent voor dit besluit onder meer dat een belanghebbende (rechts)persoon daags nadat een besluit ter inzage is gelegd gedurende zes weken schriftelijk beroep kan instellen tegen dit besluit bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. Ook bestaat de mogelijkheid om digitaal beroep in te stellen (zie hiervoor het digitaal loket op de website van de Raad van State (www.raadvanstate.nl)).

Het beroepschrift moet ondertekend zijn en voorzien van naam en adres, dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht en de redenen en argumenten waarom er beroep wordt ingesteld. Omdat op dit project op grond van het overgangsrecht van de Omgevingswet nog steeds onder de Crisis- en herstelwet valt, moet in het beroepschrift alle beroepsgronden worden aangegeven. Na afloop van de beroepstermijn kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Er wordt aanbevolen om in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Inwerkingtreding

De beschikking treedt in werking daags na afloop van de beroepstermijn. Het indienen van een beroepschrift schorst de inwerkingtreding van het besluit niet. Een belanghebbende met een spoedeisend belang die wil dat het besluit niet in werking treedt, kan naast een beroepschrift ook een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In dat geval treedt het besluit niet in werking voordat op het verzoek om voorlopige voorziening is beslist.

Griffierecht

Voor het indienen van een beroepschrift en een verzoek om voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de website van de Raad van State.

Ingebrachte zienswijze

De ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen van 21 juni tot en met 1 augustus 2024. Naar aanleiding hiervan is één zienswijze (ODH1122132) binnen de termijn ingebracht.

Ten aanzien van de soortenbescherming (hoofdstuk 3 van de Wnb) wordt in de zienswijze aangegeven dat dat de natuursituatie in de Grootte Westeindsche Polder (deeltraject 2, lot C), anders is dan oorspronkelijk aangenomen: het gebied is specifiek ingericht voor weidevogels, en heeft -in tegenstelling tot de aannahme van de oplegnotitie uit 2023- een zeer hoge nestdichtheid. Indiener stelt dat de rust en stilte van de Grootte Westeindsche Polder bieden habitats voor meerdere soorten op de Rode Lijst. Gezien de plaatselijk aanwezige aantallen kwetsbare en gevoelige soorten zou een dergelijke natuurtoets niet mogen ontbreken op de lijst met bijlagen op de aanvraag. Een natuurtoets, zoals gedaan voor lot F, ontbreekt echter voor lot C.

Over deze zienswijze(n) merken wij het volgende op:

Huidige besluit ziet niet op de Grootte Westeindsche Polder (lot C), waarover de zorgen worden geuit. Zodoende geeft de zienswijze geen aanleiding tot wijzigen van het huidige besluit. De Provincie Zuid-Holland heeft specifieke weidevogelgebieden aangewezen. Indien er zorgen bestaan dat hier activiteiten plaats vinden die schending geven van deze gebieden, kan hiervan een melding worden gedaan bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, die de handhaving uitvoert voor de Wnb in Zuid-Holland.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking PM

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking ambtshalve enkele omissies hersteld. Het betreft het volgende:

- In voorschrift 6 werd verwezen naar voorschrift 6 in plaats van voorschrift 5;
- In voorschrift 8c was een foutieve datum opgenomen (30 september in plaats van 31 oktober);
- De onderhoudsverplichting waarnaar verwezen wordt onder 'aanwijzingen voor gebruik, is bij dit besluit van toepassing en komt te vervallen.

Deze omissies zijn in dit definitieve besluit hersteld.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6, 3.8 en 3.25 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De platte schijfhoren is een van nature in Nederland in het wild levende soort genoemd in bijlage IV Habitatrictlijn.

Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het verboden:

- de platte schijfhoren opzettelijk te doden of te vangen (eerste lid);
- de platte schijfhoren opzettelijk te verstoren (tweede lid);
- eieren van de platte schijfhoren opzettelijk te rapen en te vernielen (derde lid);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de platte schijfhoren te beschadigen of te vernielen (vierde lid).

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb is het verboden de platte schijfhoren onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van het bepaalde artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing expliciet de middelen worden aangewezen die voor het vangen van dieren mogen worden gebruikt.

Beoordeling

Aanvraag

WarmtelinQ Transport Services B.V. is voornemens om de toekomstige warmtetransportleiding WarmtelinQ Vlaardingen - Den Haag ter hoogte van Rijswijk door te trekken naar Leiden. Dit project wordt WarmtelinQ Rijswijk - Leiden genoemd. Het doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden is de verduurzaming van zowel de bestaande als toekomstige warmtelevering in Leiden en het aanbieden van restwarmte aan toekomstige warmtedistributienetten in de gemeenten langs het toekomstige tracé (Den Haag, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar, Katwijk, Zoeterwoude, Leiderdorp, Leiden en Oegstgeest). Het tracé zal meerdere gemeenten doorkruisen om in Leiden aan te kunnen sluiten op het bestaande warmtedistributienet. De warmtetransportleiding bestaat feitelijk uit twee leidingen (een aanvoer- en een retourleiding), een pompstation en een warmteoverdrachtstation in Leiden. Deze beschikking heeft betrekking op het deel van Lot F van het tracé Rijswijk - Leiden dat door de Oostvlietpolder loopt. Rijswijk-Leiden Lot F begint ten zuiden van het in aanleg zijnde knooppunt Hofvliet (aansluiting rijksweg A4 en N434) tussen Voorschoten en Zoeterwoude-Dorp. Het tracédeel kruist de Oostvlietpolder en ligt in noordwestelijke richting parallel aan de N434 tot aan de rijksweg A44. Vervolgens buigt het tracédeel in noordoostelijke richting en loopt deze parallel aan de A44 tot het eindpunt van het tracé. De ligging van dit tracé is weergegeven in appendix 1.

Het tracé wordt middels open ontgravingen, inploeging en horizontaal gestuurde boringen (hierna: HDD) aangelegd. Wegen, dorpen, grotere watergangen en natuurgebieden worden zoveel mogelijk middels een HDD gepasseerd. Bij verschillende delen van het tracé, zowel bij de open ontgravingen als ter plaatse van de HDD's, zijn werk- en rijstroken benodigd. Sloten en greppels worden tijdelijk gedempt, er worden tijdelijke dam-duikers constructies aangelegd en/of er worden overkluizingen geplaatst om watergangen ter plaatse van het tracé en de werkstrook te kruisen. Tevens vindt bemaling plaats. In appendix 2 is een overzicht op kaart van de beoogde werkzaamheden in het leefgebied van de platte schijfhoorn weergegeven.

De activiteiten in het gebied vinden plaats gedurende 1,5 à 2 jaar. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Ter plaatse van de uitlegstroken, zie appendix 2 voor de locaties hiervan, zullen gedurende circa 1 jaar activiteiten plaatsvinden en ter plaatse van de overige werkstroken gedurende circa 6 maanden. De beoogde start is in 2025, echter is de exacte start- en einddatum nog niet vastgesteld. Er is een langer ontheffingperiode aangevraagd vanwege het nog niet vaststaan van de startdatum, eventuele uitloop van de werkzaamheden, alsmede rekening houdend met de periode waarbinnen de mitigerende maatregelen dienen plaats te vinden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de platte schijfhoren. Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de Handleiding Slakken van de Habitatsrichtlijn waarnemen van Stichting Anemoon (2009). Het onderzoek is uitgevoerd door het in mei en juni bemonsteren van waterplanten, met behulp van een fijnmazig schepnet. Vervolgens zijn deze waterplanten gecontroleerd op schijfhorenslakken. Van de aangetroffen schijfhorenslakken zijn enkele individuen meegenomen om met behulp van een binoculair op soort te brengen.

De platte schijfhoren is in het plangebied op één samplelocatie aangetroffen. Echter, gezien de watergang waarin de platte schijfhoren is aangetroffen in directe verbinding staat met de overige, zeer overeenkomende watergangen in de polder kan ervanuit gegaan worden dat de platte schijfhoren in de gehele polder voorkomt. Werkzaamheden die betrekking hebben op het tijdelijke dempen van watergangen tasten het leefgebied van de platte schijfhoren aan. Met deze werkzaamheden gaan verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Ondanks zorgvuldig handelen is het onvermijdelijk dat bij de uitvoering van de werkzaamheden individuen van de platte schijfhoren gedood worden en eieren worden vernield. Hierbij worden de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de Wnb overtreden. Daarnaast worden individuen weggevangen

of verplaatst waarmee sprake is van het overtreden van de verbodsbepaling zoals opgenomen in artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op platte schijfhoren tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan platte schijfhoren' van 4 december 2023. Deze maatregelen bestaan uit zowel mitigerende als compenserende maatregelen en zijn nader beschreven onder de paragraaf 'Staat van instandhouding'. De uitvoering van deze maatregelen wordt geborgd door voorschrift 4. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van platte schijfhoren.

Geen andere bevredigende oplossing

Tracékeuze

Het doel van dit leidingtracé is om restwarmte vanaf de aftakking bij Rijswijk naar het warmteoverdrachtstation in Leiden te brengen. Tevens zijn er nog een aantal voorzieningen in het ontwerp opgenomen, zoals T-stukken voor toekomstige potentiële aansluitingen naar Zoeterwoude en Voorschoten. De aanvraag maakt onderdeel uit van de warmtetransportleiding van Rijswijk naar Leiden. Voor deze warmtetransportleiding zijn alternatieve tracés in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau³ overwogen. Hierbij zijn twee alternatieven vergeleken, waarbij alleen de tracédelen die van elkaar verschillen zijn meegenomen. Het grootste voordeel van alternatief 1, waar dit deeltraject onderdeel van is, is dat via dit tracé Zoeterwoude en Leiderdorp in de toekomst relatief goed kunnen worden ontsloten. Beide gemeenten hebben in hun Transitievisies Warmte aangegeven voor hun warmtevraag gebruik te willen maken van restwarmte. Het gaat om een potentiële warmteafzet van respectievelijk circa 5.000 en 12.500 WEQ. Bij alternatief 2 is de kans dat deze gemeenten op WarmtelinQ kunnen worden aangesloten uitermate klein vanwege de technische en financiële drempels als gevolg van de afstanden die moeten worden overbrugd. Dat betekent dat de potentiële warmteafzet van alternatief 1 circa 17.500 WEQ hoger is dan van alternatief 2. Hiermee kan alternatief 1 in potentie bijdragen aan een afzet van 35% van de capaciteit van WarmtelinQ Rijswijk - Leiden. Een bijkomend voordeel van alternatief 1 dat daarmee ook enkele stadsdelen aan de zuidoostzijde van Leiden – die nu nog niet op het Leidse warmtenet zijn aangesloten – in de toekomst ook goed bereikbaar zijn voor warmtelevering vanuit WLQ Rijswijk - Leiden.

Bij de tracering binnen dit deelgebied is getracht het ruimtebeslag zo klein mogelijk te houden (kortste, rechtste tracé), waarbij andere belangen als onder andere archeologie, ruimtelijke ordening nadrukkelijk worden meegewogen bij tracékeuze en keuze van aanlegmethode. Zie ook appendix 1 waarop de ligging van het tracé te zien is.

Aanleg

Tevens wordt dit gebied zoveel mogelijk, voor zover de techniek en omgeving dit toelaat, middels een ploegmethode gekruist. Deze techniek heeft in de basis de voorkeur boven bijvoorbeeld gestuurde boringen vanwege de bereikbaarheid van leidingen voor beheer en onderhoud.

Om de aanleg van de leidingen te kunnen realiseren zijn tijdelijke werkterreinen en werkwegen noodzakelijk. Hiervoor zijn geen alternatieve inrichtingen mogelijk. Daarnaast worden bij het inrichten van de werkterreinen maatregelen getroffen zodat het gebied na afronding van de werkzaamheden in oorspronkelijke staat hersteld wordt.

³ <https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/29486/conceptnrdwlrjswijk-leiden.pdf>
ODH1087236

De watergangen worden zoveel mogelijk gekruist met behulp van overkluizingen. De wijze van het kruisen van de watergang is echter afhankelijk van de breedte van de watergang en van de technische beperkingen. Deze keuze is aan de aannemer voor de leidingaanleg gezien deze de technische beperkingen van het benodigde materieel kan inschatten. De voorkeur zal altijd uitgaan naar het toepassen van overkluizingen in plaats van dam-duiker constructies, omdat dit minder negatieve effecten kent voor de platte schijfhoren.

Mitigerende maatregelen

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de platte schijfhoren te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Conclusie

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de platte schijfhoren zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

Ruim de helft van de energie die Nederland gebruikt, gaat op aan warmte. Daarvan wordt 47% gebruikt voor het verwarmen van woningen en bedrijven. Bijna al die warmte is momenteel nog afkomstig uit fossiele bronnen, vooral aardgas. Warmteprojecten zorgen voor minder CO₂-uitstoot en minder verbruik van aardgas. WarmtelinQ zorgt ervoor dat restwarmte die nu geloosd wordt, nuttig gebruikt kan worden. Daarom worden de warmtetransportleiding (WarmtelinQ), leiding waarmee restwarmte uit de Rotterdamse haven kan worden gebruikt om huizen en bedrijven in Zuid-Holland te verwarmen, aangelegd. Het gaat om restwarmte afkomstig van industrie in de Rotterdamse Haven en is – omdat het een afvalproduct is – CO₂-vrije warmte.

WarmtelinQ bestaat uit een aanvoer- en retourleiding. De aanvoerleiding voert de warmte naar de warmtedistributienetten. De retourleiding brengt het (afgekoelde) water weer terug naar de warmtebron waar het vandaan komt. Daar wordt het opnieuw opgewarmd en gaat het terug de aanvoerleiding in. Het water moet over een grote afstand getransporteerd worden. Het is daarnaast mogelijk om warmte van andere bronnen te gebruiken, mits deze voldoen aan de technische vereisten van WarmtelinQ. Bijvoorbeeld warmte uit de aardbodem, ook wel aardwarmte of geothermie genoemd. Ook dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen.

De beoogde leiding loopt van de Rotterdamse haven via Vlaardingen naar Rijswijk en verder naar Den Haag en via Rijswijk naar Leiden. Ook zal er warmte van afvalverbrandingsinstallaties op WarmtelinQ worden aangesloten. Onderweg worden er op verschillende plekken zogenoemde T-stukken aangebracht in de leiding. Dat zijn punten waar in de toekomst lokale warmtedistributienetten op kunnen worden aangesloten. Zo kan er een steeds groter netwerk van leidingen ontstaan. Door de aanleg van dit netwerk kunnen meer en meer huizen verwarmd worden met restwarmte. Hierdoor zal de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen verminderd worden. Het terugdringen van CO₂-uitstoot draagt bij aan het behalen van klimaatdoelen die gesteld zijn voor 2050 en is zodoende van groot openbaar belang.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke

gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de platte schijfhoren, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat leefgebied van de platte schijfhoren tijdelijk verloren. De platte schijfhoren komt verspreid voor in de onderwatervegetatie binnen het plangebied. Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn maatregelen getroffen om alternatief leefgebied te realiseren. Hiertoe worden bestaande watergangen nabij het plangebied voorafgaand aan de beoogde werkzaamheden of niet gebaggerd óf voor slechts zo gebaggerd dat 50% van de watervegetatie van de watergangen behouden blijft. Op deze manier blijven de watergangen geschikt leefgebied voor de platte schijfhoren.

Daarnaast worden individuen en eieren van de platte schijfhoren afgevangen en verplaatst. Als tijdelijk alternatief leefgebied kan dezelfde sloot buiten het werkgebied worden aangehouden, of een nabijgelegen geschikte sloot. Dit ter beoordeling van een ecologisch deskundige. De eieren en individuen van de platte schijfhoren bevinden zich naar verwachting in, op en nabij de bodem en op de watervegetatie en de watergangen. De eieren zijn vrijwel jaarrond aanwezig, waardoor er geen periode is waarin eieren ontzien kunnen worden. De eieren en individuen van de platte schijfhoren worden afgevangen door de aanwezige watervegetatie te verplaatsen. Hierbij wordt minimaal 50% van de vegetatie inclusief kluit verplaatst. Het wegvangen en verplaatsen van de platte schijfhoren wordt uitgevoerd onder voor de soort gunstige watercondities (temperatuur niet rond vriespunt) en zodra de watervegetatie zich voldoende heeft ontwikkeld (15 juni tot en met 30 september), zulks ter bepaling van de ecologisch deskundige. In de voorschriften is opgenomen dat het afvangen en verplaatsen uitsluitend in de periode van 15 juni tot 31 oktober uitgevoerd mogen worden. Voor de platte schijfhoren is het niet mogelijk een middel te kiezen die alleen de platte schijfhoren vangt. De platte schijfhoren is zo klein, dat bijvangst niet uit te sluiten is. Deze bijvangst wordt samen met de platte schijfhoren overgezet in nieuw of bestaand leefgebied. Als vangmiddel wordt hiervoor een fijnmazig schepnet ingezet. In de voorschriften is opgenomen dat het afvangen en verplaatsen door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige uitgevoerd dient te worden en dat hiervan verslag gedaan dient te worden in het logboek. Ook is opgenomen dat de watervegetatie direct vanuit het water in een waterdichte bak, emmer of plastic zak gedaan dient te worden en op dezelfde dag verplaatst dient te worden naar het alternatieve leefgebied van de platte schijfhoren. Daarnaast is in de voorschriften opgenomen dat bij het overzetten van de vegetatie de waterbodem van de ontvangende watergang zo min mogelijk beroerd dient te worden.

De sloten worden naar afronding van de werkzaamheden weer zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld door de grond uit de watergang te verwijderen en/of de dam-duikerconstructies te verwijderen en de sloottaluds te herstellen. Hierdoor worden de watergangen en de locaties waar de watergangen tijdelijk werden gedempt weer geschikt als leefgebied voor de platte schijfhoren. Vanuit het tijdelijke alternatieve leefgebied, dient watervegetatie te worden verplaatst naar de nieuwe situatie in het plangebied onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Op deze wijze wordt de ontwikkeling en verspreiding van watervegetatie en daarmee de herkolonisatie van de platte schijfhoren in het plangebied bevorderd.

De platte schijfhoren is niet algemeen. De wateren waar de soort voorkomt liggen vooral in veenweidegebieden van Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en westelijk Overijssel. In de periode 2010 – 2017 is de soort zowel landelijk als binnen Natura2000-gebieden significant in areaal afgenomen ten opzichte van de jaren 2004 – 2009. Platte schijfhoren is een soort met een korte levensduur, circa één jaar en een jaarronde voortplanting. Met de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk voorkomen dat individuen gewond kunnen raken of gedood worden, het is echter niet geheel te voorkomen. Gelet op de korte levenscyclus van de platte schijfhoren heeft de sterfte van enkele individuen geen wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Populatiegroottes hangen met name samen met de beschikbaarheid van voldoende geschikt leefgebied en niet met de sterfte van enkele individuen. Na afloop van de werkzaamheden herstellen de watergangen zich en komt het oorspronkelijk leefgebied weer geheel

beschikbaar voor de platte schijfhoren. Hiermee wordt er na de werkzaamheden voldoende leefgebied aangeboden voor de platte schijfhoren. Op korte en lange termijn zijn geen negatieve effecten te verwachten op de staat van instandhouding van de soort. Het ruimtebeslag op het waterbiotoop is zeer gering ten opzichte van de totale oppervlakte aan geschikt leefgebied, waardoor effecten op de verspreiding van de soort zeer gering zijn.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op platte schijfhoren op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

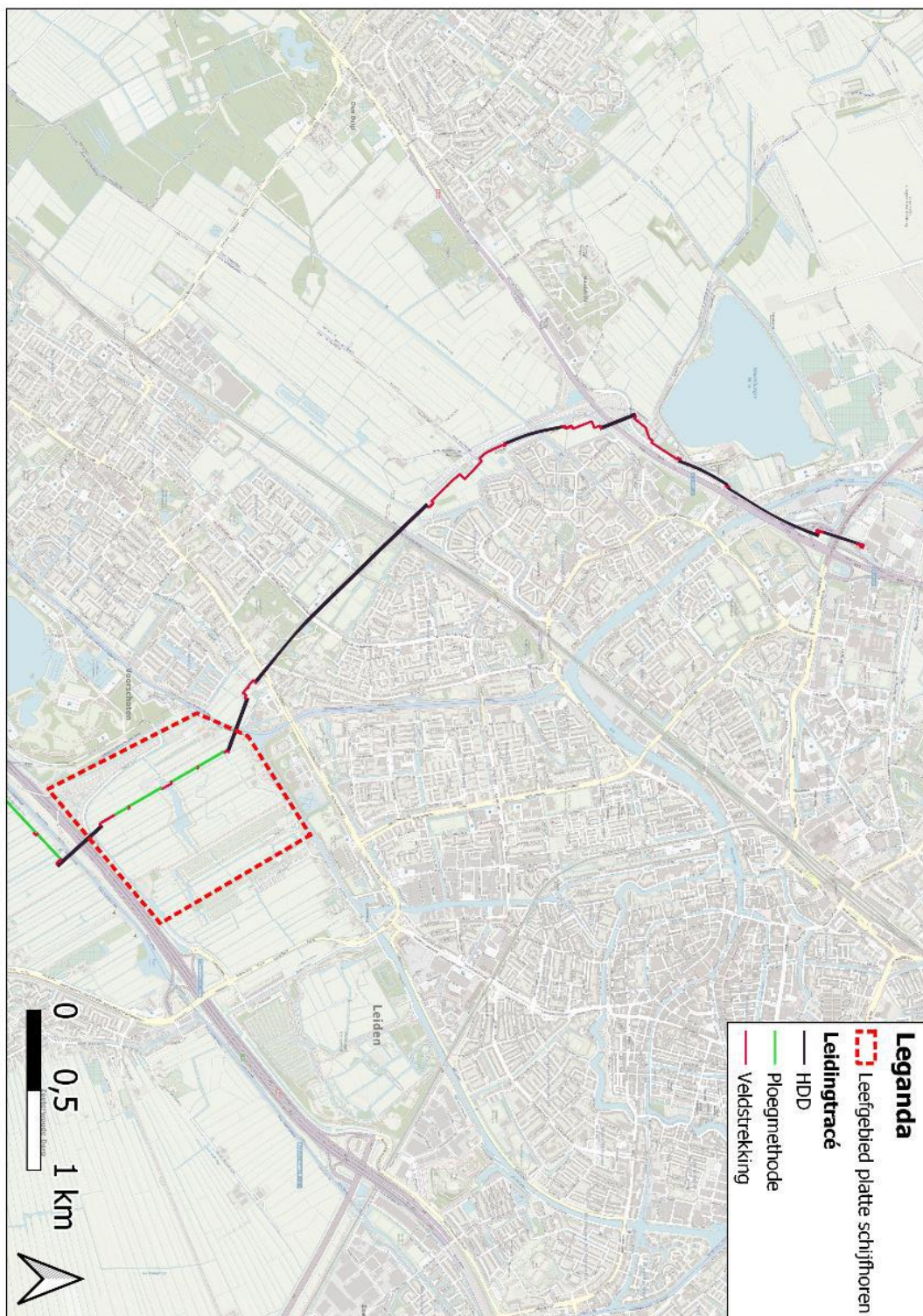
Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix 1

Ligging plangebied

Appendix 2

Werkzaamheden in leefgebied platte schijffloren

